

TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRE/A D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

TÍTOL: “BALLS TRADICIONALS”.

Alumna: Sonia Albella Bellés

Tutor: Ximo Ortells Agramunt

Didàctica de l' Expressió Musical en Educació Primària

Curs acadèmic: 2016/2017

ÍNDEX

1. Resum.....	2
2. Justificació temàtica triada.....	2
3. Introducció.....	3
4. Marc teòric.....	3
5. Metodologia.....	4
6. Desenvolupament del treball.....	4
7. Conclusions.....	6
8. Bibliografia	
9. Annexes	

1. RESUM

Aquest treball d'investigació analitzarà l'expressió i llenguatge musical mitjançant la pràctica dels balls de la nostra província. El tema escollit per desenvolupar el TFG és: Balls tradicionals. Més concretament, poder dur a terme l'ensenyament i aprenentatge per part dels alumnes d'una dansa que prové de "Les Useres" anomenada: "Cap de dansa de les Useres". A més, també treballarem la història del ball, de la gent del poble. la indumentària que utilitzaven, quant el ballaven, on el ballaven...

Amb açò, poder aconseguir que agafen interès per la seua cultura, perquè vulguen saber més sobre les danses dels nostres pobles i voler continuar amb la pràctica d'aquests balls.

Com que el treball escollit és d'investigació-experimentació i estic realitzant el Pràcticum II, es durà a terme dintre de l'aula de 2n de primària en l'escola "Bernat Artola, Castelló de la Plana" i així, poder comprovar els resultats obtinguts i formular hipòtesis reals.

Paraules clau: folklore, curiositat, aprendre, gaudir, ballar, compartir.

2. JUSTIFICACIÓ DE LA TEMÀTICA TRIADA

He escollit aquest tema, per la curiositat en saber més sobre els balls tradicionals dels nostres pobles i poder ensenyar i transmetre als xiquets i xiquetes des de ben petits el gust per la dansa. També, veure com aprenen aquests balls i saber el motiu pel qual es ballaven en aquella època, i a més saber d'on naixen.

Els balls tradicionals és un conjunt de balls que el poble valencià ha assumit com a propis i que amb els anys han anat mantenint-se vius. Gran part d'aquests balls se solien interpretar en qualsevol ocasió festiva com: reunions de familiars o d'amics, matances, collites, etc. A més, podien organitzar-se dintre de les cases, al camp o al carrer.

Per últim, un del motius principals sobre l'elecció d'aquesta temàtica és el vincle que m'uneix a aquests balls, ja que he estat des dels 6 anys fins als 22 ballant en el grup de ball del meu poble: Vilanova D'alcolea, anomenat "Grup de dansa La Murà".

- **OBJECTIUS:**

1. Obtenir interès per part dels alumnes, per aprendre diversos aspectes sobre els balls tradicionals.
2. Aconseguir que aprenguen tots els passos que estructuraven la dansa.
3. Fomentar el gust per la dansa.

3. INTRODUCCIÓ

És des dels centres escolars on s'ha de fomentar l'interés en els xiquets i xiquetes, per saber i aprendre sobre la Cultura Valenciana. Les tradicions, tot allò que forma part de les nostres arrels i que fa que ara per ara tinguem una gran varietat d'actes culturals, com també grups i associacions, els quals fan que recordem i continuem practicant allò que forma part de la Comunitat. Els balls tradicionals reflecteixen la unió de la gent del poble, el record dels avantpassats, ja que han anat transmeten-se de generació en generació.

L'escola és un lloc privilegiat per poder promoure i desenvolupar l'aprenentatge d'aquests balls, ja que disposen de lloc, temps i continuïtat per poder dur a terme aquest projecte.

4. MARC TEÒRIC

Amb la recerca d'informació mitjançant diverses fonts, he considerat interessants aquestes cites que anomenaré posteriorment:

Abans d'introduir el nen en el nostre folklore, l'educador ha de tenir ben clar que no és el mateix treballar el cos (motricitat, ritme, moviment, veu...) que ballar ("fer") una dansa popular. El folklore forma part de la nostra vida i pot ser un mitjà més per tal que el nen l'arribi a conèixer. En definitiva, cal arribar a viure el folklore com a cosa quotidiana i així potser serà la manera d'anar polint el garbuix que tenim a casa. S'ha de viure un "aire de festa". (Pàgina 9) (R. Sensat, 1980)

En aquest fragment al qual fa referència l'autora, és que l'educador ha de conèixer bé l'estructura de la dansa, i que aquesta és una manera de fer arribar als alumnes el que significa el folklore. A més, aconseguir que agafen gust per saber tot allò que forma part de la nostra cultura i animar-los a fer-los participants de qualsevol activitat. En definitiva, que quan xiquets i xiquetes senten parlar sobre el folklore no tinguen la concepció de què és estrany i llunyà a les seves vides.

"Les interpretacions artístiques populars inclouen "la música, la dansa i el teatre popular, ja que es caracteritzen per l'execució deliberada d' activitats artístiques per part d'individus i grups específics amb instruments musicals populars, vestuari coreogràfic i utilleria teatral" (Pàgina 18) (C. Oriol i Carazo, 2002)

Dintre d'interpretacions artístiques trobem les danses, interpretades en la major part dels casos per grups d'individus aficionats per mantenir viu el folklore mitjançant els balls tradicionals. També, a aquests grups de balladors/es els acompanyen normalment dos

tipus d'organitzacions musicals, les quals interpreten amb els instruments els balls. S'anomenen: rondalles i dolçaina i tabal .

5. METODOLOGIA

- **Participants:** 24 alumnes de 2n de primària en el centre educatiu: “Bernat Artola” (Castelló).
- **Aparells i material:** D'aparells he utilitzat l'ordinador, uns altaveus i el projector de l'aula. Com a material he utilitzat la gravació de veu de la cançó: “Cap de dansa de les Useres”, i un document (pdf) amb l'estructuració de tots els passos que la componen.
- **Procediment:** Per poder assolir els xiquets tots els passos de la dansa, en cada sessió els he ensenyat un pas o més d'un, segons la dificultat d'aquests. Com que observava de manera directa el ritme d'aprenentatge de cadascun podia anar decidint també la quantitat de passos que podíem treballar en cada sessió.

6. DESENVOLUPAMENT DEL TREBALL

Per posar en pràctica el tfg en l'aula, he estructurat el treball en 11 sessions, en les quals m'ha donat el temps suficient perquè els xiquets/etes hagen pogut aprendre el “Cap de dansa de les Useres”. Per ensenyar els passos des d'un principi vaig provar en organitzar-los per fileres un per un, però com que només disposava de l'aula on estan i l'espai era reduït, vaig canviar la metodologia i els vaig disposar en rogle i per parelles. Cada dia les parelles les anava variant, perquè tots els xiquets ballaren amb tots.

A més per començar a treballar tots els passos, vaig pensar que des d'un primer moment seria millor fer-ho sense música, i una vegada ja assolit el pas poder interpretar-ho amb música. En alguns passos la dificultat era major, per això li he hagut de dedicar més temps.

DATA	CONTINGUT SESSIÓ
06/03/2017	<ul style="list-style-type: none"> -Introducció del tema “Balls tradicionals”. -Informació sobre el “Cap de dansa de les Useres”. -Indumentària.(Els vaig dibuixar en la pissarra una parella de balladors amb els vestits típics, i ells van dibuixar i pintar en un full). -Acompanyament musical.
07/03/2017	<ul style="list-style-type: none"> -Pràctica del primer pas “LA JOTA” (sense acompanyament musical). -Representació del primer pas (amb música).
08/03/2017	<ul style="list-style-type: none"> -Repàs del primer pas (amb música). -Introducció del segon pas “ARRASTRAT”(Sense acompanyament musical) -Representació del segon pas (amb música)
09/03/2017	<ul style="list-style-type: none"> -Repàs i representació del primer i segon pas (amb música). -Introducció del tercer pas “LA TRENA” (sense música). -Representació del tercer pas (amb música)
10/03/2017	<ul style="list-style-type: none"> -Repàs dels tres primers passos (Jota, arrastrat i trena) amb música. -Continuem amb la pràctica de la trena, ja que és més complicat i els costa d’assolir.
13/03/2017	<ul style="list-style-type: none"> -Repàs dels tres primers passos (amb música). -Pràctica i repàs del 4t pas “ARRASTRAT”. -Continuem amb l’aprenentatge de la

	trena, ja que no el tenen assolit (sense música i amb música).
16/03/2017	-Repàs dels 4 passos apresos fins ara. -Com l'arrastrat es repeteix durant tota la dansa i ja saben representar-lo, en aquesta sessió poden aprendre els dos últims passos: "Jota avant i arrere i les voltes".(amb música)
29/03/2017	-Repàs de tots els passos que componen la dansa.(amb acompanyament musical) -Resolució de dubtes.
03/04/2017	-Repàs de la dansa (amb música) -Resolució de dubtes.
05/04/2017	-Representació de la dansa. -Valoracions dels alumnes.
10/4/2017	-Gravació final de la dansa.

7. CONCLUSIONS:

La valoració de la pràctica del TFG en l'aula és molt positiva, ja que els xiquets i xiquetes des d'un primer moment ja van ficar molt d'interés per allò que els anava a ensenyar, per aprendre un ball. La majoria no sabien que eren els balls tradicionals, ni perquè es ballàven antigament, ni quina és la indumentària que s'utilitzava i encara avui en dia s'utilitza, per això tenien molta curiositat per saber i aprendre.

Respecte a les dificultats que hi vaig tenir, esmentar principalment l'espai reduït que vaig tenir per posar-ho a la pràctica, ja que l'aula era molt petita i eren 24 alumnes. També, vaig haver de canviar de centre de pràctiques a meitat del procés, aleshores vaig haver de modificar moltes coses i començar de nou, però amb menys temps per poder treballar-ho.

Per últim, dir que després dels canvis i inconvenients que hi vaig tenir, vaig aconseguir tots els objectius que m'havia proposat i que per a mi ha sigut una experiència molt especial, emotiva i satisfactòria. En escollir el tema del TFG, ja vaig pensar en fer aquest treball amb ganes i il·lusió, i per a poder complir-ho havia de triar alguna cosa que me motivara. Vaig tenir la sort de poder agafar un tema tan especial per a mi

Agrair a la Universitat Jaume I, i en especial al meu tutor del TFG , Ximo Agramunt, per haver-me donat l'oportunitat de desenvolupar el meu treball de fi de grau amb tanta satisfacció, ja que el

tema escollit te un gran valor sentimental per a mi; també, per la seua dedicació , per guiar-me i aconsellar-me durant tot el procés de realització del TFG.

8. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

- Sensat, R. (1980). *Folklore a l'escola bressol*. Barcelona, Espanya: Edicions Rosa Sensat.
- Oriol i Carzo, C. (2002). *Introducció a l'etnopoètica. Teoria i formes de folklore en la cultura* Barcelona Tarragona, Espanya: Cossetània Edicions. *catalana*.

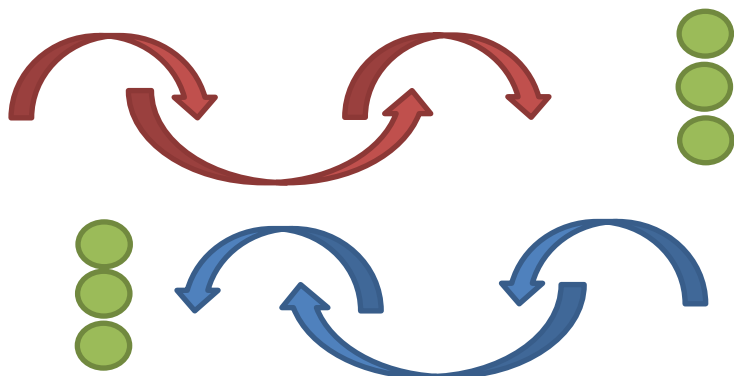
9. ANNEXES

CAP DE DANSA DE LES USERES: **PASSOS.**

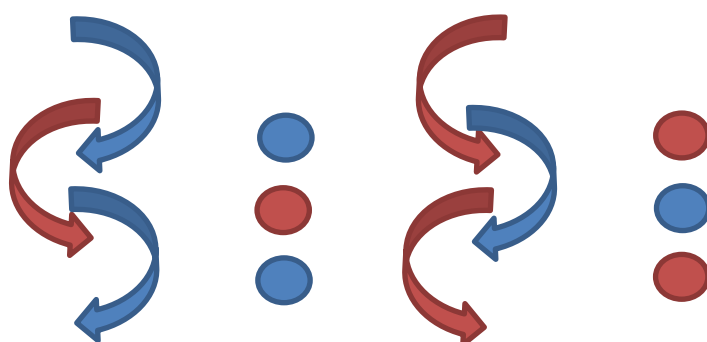
1- JOTA

2- ARRASTRAT DAVANT, DARRERE, DAVANT (1,2,3)

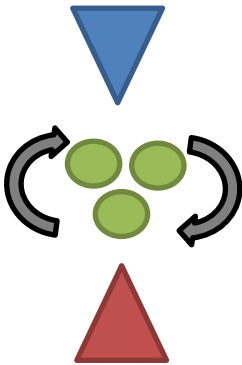

3- TRENA

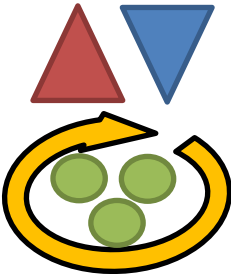

4- ARRASTRAT DAVANT, DARRERE, DAVANT (1,2,3)

5- JOTA DAVANT I DARRERE

6- ARRASTRAT DAVANT, DARRERE, DAVANT (1,2,3)

7- VOLTES FINALS

Cap de Dansa

Popular (Les Useres)
transcripció: Vicent Obiol

The musical score is written for a single melodic line in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 2/4. It begins with a tempo marking of $\text{♩} = 50$. The first two staves contain the initial melody. The third staff introduces a section labeled 'Temps de jota' with a tempo change to $\text{♩} = 75$ and a 'Crida' marking. This section includes a first ending bracketed '1. 2.' and a change in time signature to 3/8. The fourth staff is labeled 'Ball' and contains a series of rhythmic patterns. The final staff concludes with the instruction: '16 compassos de tabal entre cada ball . La quarta vegada Coda i Fi.'